

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ในชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยนี้ต้องการศึกษาความคาดหวังของผู้นำชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเปรียบเทียบว่า ความคาดหวังของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา และผู้นำที่ไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการกำหนดกลุ่มประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้คือ ผู้นำในเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่มาจากการเลือกตั้งอันประกอบไปด้วย

กรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	22	คน
กรรมการบริหารชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น	88	คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) จากประชากรคือ กรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และกรรมการบริหารชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปเครย์ซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2543) เป็นหลักในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น จากประชากรทั้งหมด จำนวน 110 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน

ขั้นที่ 2 การกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) ผู้วิจัยได้จำแนกประชากรจำนวน 2 กลุ่มคือ กลุ่มกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และกลุ่มกรรมการบริหารชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น เมื่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการคือ

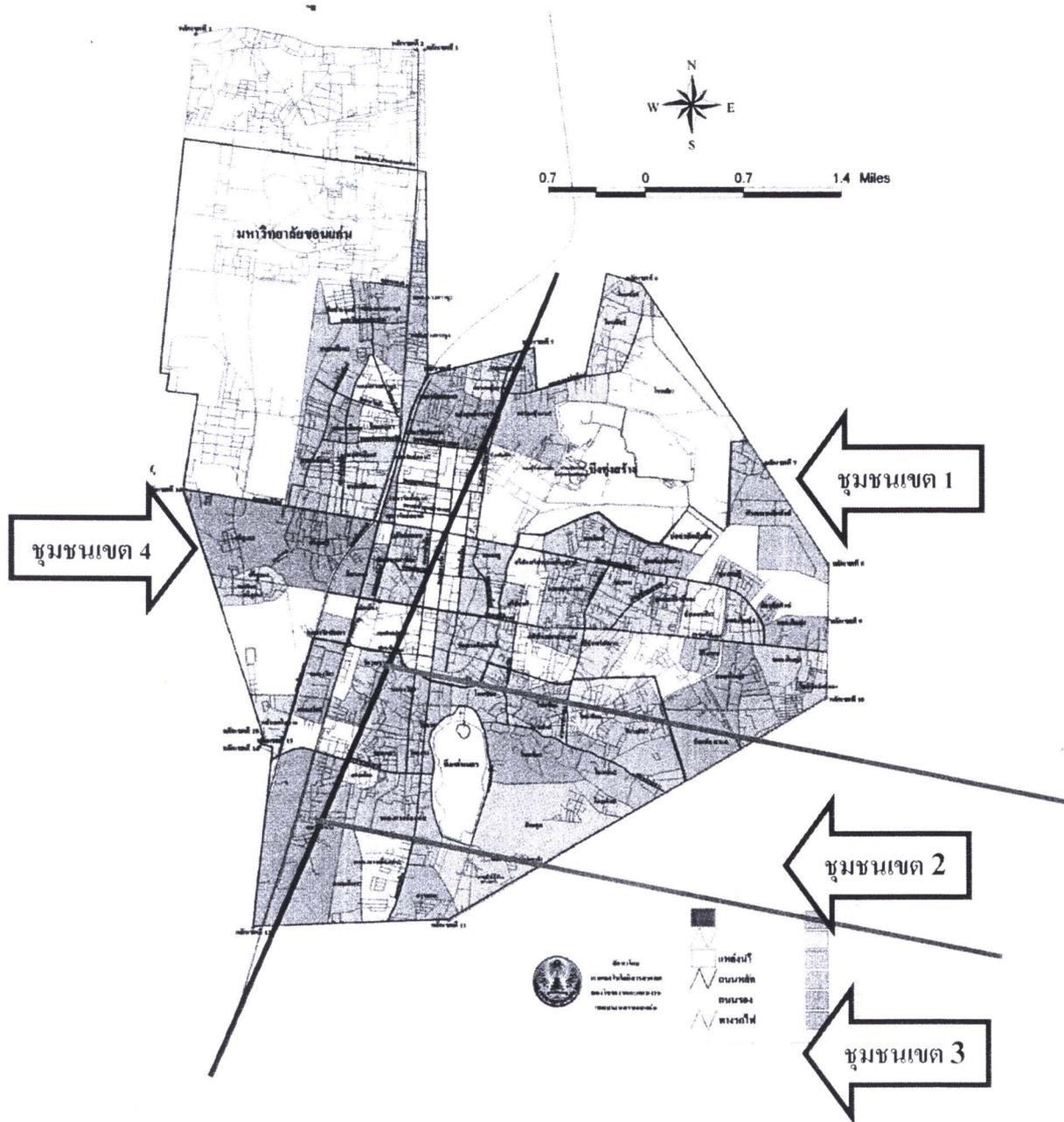
จำนวน 86 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือก กลุ่มที่มีขนาดใกล้เคียงคือ กรรมการบริหารชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่นจำนวน 88 คนอันมีรายละเอียดดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2 แสดงแผนที่ชุมชนและการแบ่งเขตชุมชนทั้ง 4 เขต

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตและชุมชน

เขตที่	จำนวนชุมชน	จำนวนผู้นำชุมชน (คน)
เขตที่ 1	21	21
เขตที่ 2	24	24
เขตที่ 3	28	28
เขตที่ 4	15	15
รวม	88	88

ที่มา : ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครขอนแก่น สํารวจ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2552

ภาพที่ 2 แผนที่ชุมชนเขตเทศบาลนครขอนแก่น แบ่งตามเขต และชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้นำชุมชนคาดหวังเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

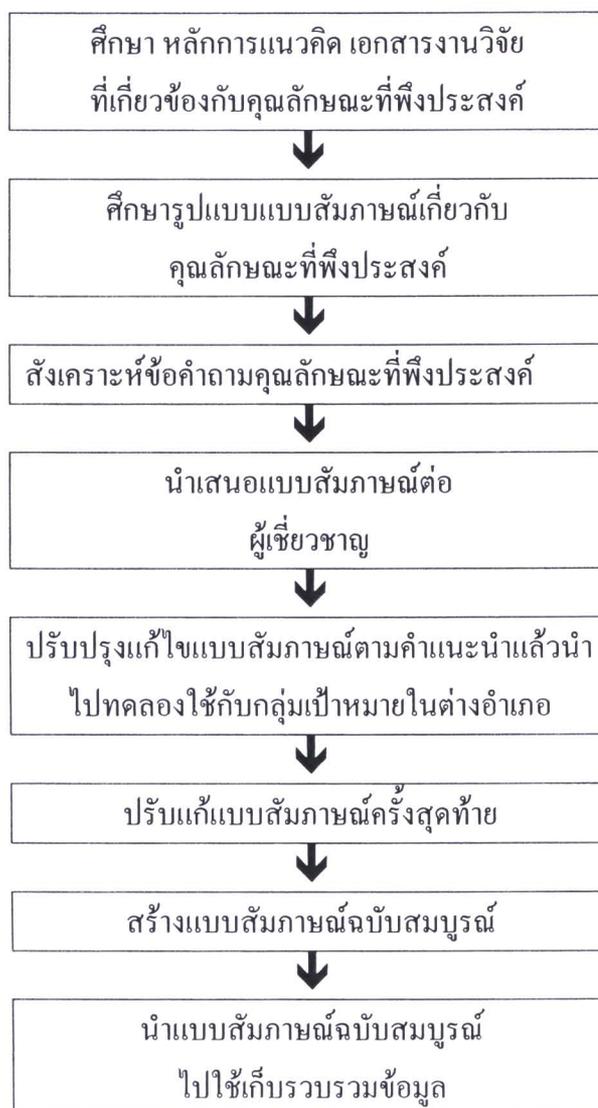
ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวัง (Check List)

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวังเพิ่มเติม

3. การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การสร้างแบบสัมภาษณ์นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการรวบรวมข้อมูล เพราะมีความมุ่งหมายที่จะให้แบบสัมภาษณ์สามารถวัดหรือเก็บข้อมูลความคาดหวังจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

- 1) ศึกษา หลักการแนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2) ศึกษารูปแบบแบบสัมภาระเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3) สังเคราะห์ข้อคำถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดจาก ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วน คุณภาพผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหา แนวคิด เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนจากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดใน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยวิธีกำหนดประเด็นหลัก ประเด็นรอง โดยประเด็นหลักกำหนดมาจากการสังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในคุณภาพผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น และประเด็นรองกำหนดมาจากคุณภาพผู้เรียนแต่ละช่วงชั้นที่ระบุไว้ในใน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการดังในตารางที่ 2

2. ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาก่อนกรองเป็นขอบเขตคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 20 คุณลักษณะ ด้วยการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสอบถาม โดยกำหนดขึ้นจากการสังเคราะห์ประเด็นหลักที่ได้ ดังแสดงในตารางที่ 3

3. นำเสนอแบบสัมภาษณ์ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา และการสื่อความหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านคือ

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสัมภาษณ์

- รศ. ดร.เพ็ญณี แรอรท

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วช.

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสังคม

- รศ.ดร. บัณฑิต พรหมพักพิง

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยความอยู่ดีมีสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา

- อาจารย์สุภาวดี อนุวัชมงคล

อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จังหวัดขอนแก่น

ผลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้ตรวจแบบสัมภาษณ์โดยภาพรวมเห็นด้วยกับ 20 คุณลักษณะ มีข้อปรับปรุงแก้ไข 3 ประเด็นคือ ประเด็นแรกหัวข้อคำถามยังไม่ชัดเจน เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวัง เป็น ในฐานะเป็นผู้นำชุมชน จะช่วยหรือใช้วิธีใดทำให้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้างต้นได้ ประเด็นที่สอง รูปแบบของการ

เลือกตอบจากการให้เลือกว่าหมายเลขความคาดหวังมากรอกเป็น ให้เลือกทำเครื่องหมายหน้าข้อ
คุณลักษณะที่เลือก ประเด็นสุดท้ายคือปรับแก้ความหมายของคุณลักษณะให้เข้าใจง่ายและชัดเจน
มากขึ้น เช่น มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย โลกปัจจุบัน เป็น มีความรู้เกี่ยวกับ
ชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน

4) หลังจากได้รับแบบสัมภาษณ์กลับจากผู้เชี่ยวชาญแล้วปรับปรุงแก้ไขแบบ
สัมภาษณ์ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งและนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุง
แก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับชุมชนในต่างอำเภอคืออำเภอบ้านไผ่จำนวน 10 คน

ผลจากการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้นำชุมชนอำเภอบ้านไผ่จำนวน 10
คนผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์เป็นที่ยอมรับของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อที่ให้ข้อคิดคือ วิธีการสัมภาษณ์
ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ของผู้สัมภาษณ์คือผู้สัมภาษณ์จะต้องเลือกใช้วิธีการพูด การสัมภาษณ์ การ
สร้างบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการจนทำให้เกิดความตึงเครียดในประเด็นข้อคำถามจนเกินไป เพราะ
ไม่เช่นนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จะรู้สึกเกร็ง ไม่มั่นใจในคำตอบของตนเองจนในท้ายที่สุดคำตอบที่ผู้
สัมภาษณ์ได้รับ คือคำว่า “ไม่รู้”

ตารางที่ 2 ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระการ
เรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	มาตรฐานการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ
1. มีความรอบรู้รอบตัว และโลก	ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลก อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๖
2. พัฒนาตนเองเป็น พลเมืองที่ดี 3. มีคุณธรรม 4. ปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ 5. มีค่านิยมอันพึง ประสงค์	ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนา ตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอัน พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมี ศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตาม ความประสงค์ได้	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ตารางที่ 2 ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	มาตรฐานการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ
6. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 7. มีศรัทธาเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้		
8. ภูมิใจในความเป็นไทย 9. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
10. มีนิสัยการบริโภคได้อย่างพอเพียง และเหมาะสม 11. มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 12. รักท้องถิ่นและประเทศชาติ 13. มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม	ได้รับการส่งเสริมให้ มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่น และประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ตารางที่ 2 ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	มาตรฐานการเรียนรู้ สังคมศึกษาฯ
14. มีทักษะที่ดีในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตลอดชีวิต 15. มีส่วนร่วมศาสนพิธี และ พิธีกรรมทางศาสนาบ่อยครั้ง	เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
16. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองบ่อยครั้ง	ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพบทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
17. เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อบ้านได้ดี	ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาค ชิงโลกตะวันออกและตะวันตก	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ
19. มีแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆทั่วโลก	เกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน ● ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆใน โลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ● ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็น ต่อการเป็น นักคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่างๆใน โลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 ประเด็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ
20. เป็นนักคิดอย่างมี วิจรรณญาณวิเคราะห์ เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็น ประโยชน์ ในการ ดำเนินชีวิตและวาง แผนการดำเนินงานได้ อย่างเหมาะสม	ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้ เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตและวาง แผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบ การศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสัมภาษณ์

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
1. มีความรอบรู้รอบตัวและรอบโลก	ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น	1. มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน
2. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี	ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม	2. พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี
3. มีคุณธรรม	ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์	3. มีคุณธรรม
4. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาคือในขั้นสูง	4. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ
5. มีค่านิยมอันพึงประสงค์	สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5. มีจิตสาธารณะ
6. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	ตามความประสงค์ได้	6. อยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข
7. มีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในขั้นสูงตามความประสงค์ได้	ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย	7. มีความรู้ความสามารถเพื่อเรียนต่อในระดับสูงได้
8. ภูมิใจในความเป็นไทย	ประวัติศาสตร์ของชาติไทย	8. ภูมิใจในความเป็นไทย
9. ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	9. ยึดมั่นในวิถีชีวิต ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
16. มีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนาบ่อยครั้ง	ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น	16. เข้าวัด ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาบ่อยครั้ง
17. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองบ่อยครั้ง	ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น	17. มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองบ่อยครั้ง
18. เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อบ้านได้ดี	ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจ ในภูมิภาค ชีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ	18. เข้าใจวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านได้ดี

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
19. มีแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆทั่วโลก	ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบ กับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ	19. อยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับแบบสัมภาษณ์ (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
20. เป็นนักคิดอย่างมี วิจรรณญาณวิเคราะห์เหตุการณ์ ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็น ประโยชน์ ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้ อย่างเหมาะสม	สังคมศาสตร์ได้รับการพัฒนา แนวคิดและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในอนาคต สามารถ นำมาใช้เป็นประโยชน์ ใน การดำเนินชีวิตและวาง แผนการดำเนินงานได้อย่าง เหมาะสม	20. มีการวางแผนชีวิต แผนงาน คิดอย่างมีเหตุผล และเหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองและมีผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยเหลือในการจดบันทึกภาคสนาม จากผู้นำชุมชนทั้ง 88 ชุมชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยแล้วนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ไปขอความอนุเคราะห์ต่อผู้นำชุมชนทั้ง 88 ชุมชน เพื่อทำการนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บข้อมูลผู้นำชุมชนเป้าหมาย

ในขั้นตอนของการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อช่วยประสานงานในการนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายด้วยตัวเองเพื่อสร้างความคุ้นเคย และนัดหมายเวลาในการสัมภาษณ์

4.2 เมื่อได้วันเวลานัดหมายผู้วิจัยโทรศัพท์เพื่อยืนยันการเข้าพบล่วงหน้าก่อนเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตัวเองพร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัย

4.3 ขั้นตอนในการสัมภาษณ์เป็นลักษณะพูดคุยในประเด็นสัมภาษณ์ บรรยากาศเป็นกันเองไม่เป็นทางการในลักษณะของการไปขอคำแนะนำจากผู้รู้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยผู้ช่วยวิจัยช่วยจดบันทึกประเด็นที่สำคัญ

4.4 การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ 30-45 นาทีต่อ1บุคคล ผู้สัมภาษณ์แสดงความขอบคุณ และส่งหนังสือขอบคุณมาภายหลัง

4.5 หลังจากกลับจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยในแต่ละส่วนใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 4

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ผลที่ได้มาจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน แจกแจงความถี่

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่คาดหวัง 20 คุณลักษณะ ผลที่ได้มาจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน แจกแจงความถี่ ร้อยละ และหาค่าไคสแควร์ X^2

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติม ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มเนื้อหา (Content analysis) แล้วจึงแจกแจงความถี่

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ตอนที่	เครื่องมือวัด	ลักษณะแบบสัมภาษณ์	สถิติที่ใช้วิเคราะห์
1. ข้อมูลทั่วไป	แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1	ตรวจสอบรายการ	ค่าร้อยละ แจกแจงความถี่
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำชุมชน เทศบาลนครขอนแก่น	แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2	สัมภาษณ์	แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไคสแควร์ (X^2)
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากข้อ 2	แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3	สัมภาษณ์	จัดกลุ่มเนื้อหา แจกแจงความถี่ค่าร้อยละ